

Aan de projectleider herindeling tot gemeente Eemsdelta, Frank Burkels Van de werkgroep VTH-taken onder leiding van H.P. (Henk) Bakker

Betreft: advies volgens opdracht 27.05.2019

15 juli 2019

1. Inleiding

1.1. Opdracht werkgroep VTH-taken

U heeft ons als werkgroep VTH-taken gevraagd een advies te formuleren over de wijze van onderbrenging van de VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) -taken in de per 01.01.2021 te vormen gemeente Eemsdelta. Hierin worden de huidige gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum (ADL) verenigd.

Deze taken zijn nu ondergebracht in de WO (werkorganisatie) DEAL. Dit is een gemeenschappelijke regeling (GR), met daarin ook de voormalige gemeente Eemsmond die per 01.01.2019 is opgegaan in de gemeente Het Hogeland.

WO DEAL is gestart in 2010; de begroting is rond 4,1 ME, waarvan een kwart overhead. Behalve voor de 4 deelnemende gemeenten wordt ook werk voor derden verricht (volume rond 0,6 ME), met als hoofdbestanddelen het gaswinningsdossier / het project Drieslag en BOA (bijzondere opsporings-ambtenaren)-taken op het gebied van APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en bijzondere wetten, zoals de Drank en Horecawet.

De huidige formatie van WO DEAL telt 48 fte, waarvan 32 vast, 4 in tijdelijke dienst en 12 ingehuurd.

1.2. Uitgangspunten en randvoorwaarden

Vanaf de brief van de ADL-gemeenten aan de gemeente Het Hogeland i.o. in het najaar van 2017 is het uitgangspunt van ADL om de VTH taken onder te brengen in de eigen ambtelijke organisatie, dus "in een gemeentelijke VTH-afdeling". Dit is bevestigd in het bestuurlijk overleg tussen de beide gemeenten op 25.01.2018. Toen is door Het Hogeland gepleit voor instandhouding van WO DEAL, en dan als gemeenschappelijke regeling van de beide nieuwe gemeenten. Deze optie is hierop door ADL afgewezen.

Hierop heeft Het Hogeland besloten de VTH-taken zelf te gaan uitvoeren en voorlopig, tot 01.01.2021 of de opheffing van de GR, in beginsel het "Eemsmond-volume" van WO DEAL te blijven afnemen, te bezien in het licht van de beoogde uitvoering in eigen beheer.

Zowel in het herindelingsontwerp ADL van 29.11.2018 als in het herindelingsadvies Eemsdelta van 28.03.2019 is dat uitgangspunt van de ADL-gemeenten op verschillende gronden bekrachtigd. We vatten deze redenen samen:

- "de nieuwe gemeente is in staat een groot aantal operationele en beleidsmatige taken zelfstandig uit te voeren. Er zal meer kwaliteit zijn en het maakt meer specialisatie mogelijk";
- "de nieuwe gemeente leidt tot een vermindering van de bestuurlijke drukte en een versterking van de democratische legitimatie en control. Zo krijgt de raad meer invloed" en worden verschillende GR-ren door de herindeling overbodig.
- "na inventarisatie van prioritaire opgaven kan de GR DEAL worden opgeheven en VTH een eigen afdeling worden binnen de nieuw te vormen gemeente". Deze inventarisatie heeft inmiddels plaats gevonden: de uitkomst is bevestigd.

Wanneer deze keuze bestendigd wordt, is aandacht nodig voor twee zaken. Allereerst gaat het om het werk voor derden (de zgn. Drieslag -gaswinnings-gemeenten met een huidig volume van rond 0,2 ME dat volgens plan moet groeien, alsook de BOA-taken in rond 10 gemeenten die ook buiten het directe werkgebied van WO DEAL liggen. Ervaring elders leert overigens dat de verandering van in te kopen diensten bij een GR naar overeenkomsten met een (gastheer) gemeente leidt tot omzetverlies. Op de tweede plaats gaat het om de positie van de medewerkers van WO DEAL die onderdeel zullen worden

van een transitieproces van GR naar de twee betrokken gemeenten. Dit loopt dan in tijd parallel met complexe wijzigingen van de wetgeving, zowel de nieuwe Omgevingswet als de implementatie van de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen, beide betrekking hebbend op het werkterrein van WO DEAL en beide met een beoogde inwerkingtreding per 01.01.2021.

Hierom gaan wij hierna kort op beide zaken in.

2. Uitvoering VTH-taken; ontwikkelingen wet- en regelgeving

2.1. Omgevingswet

In 2021 wordt een ingrijpende wijziging van de Omgevingswet voorzien. Hiermee wordt een verder gaande poging gedaan om het aantal wetten dat betrekking heeft op het ruimtelijk domein of in de fysieke leefomgeving, terug te brengen van 26 naar 1, van 5000 wetsartikelen naar 350, het aantal rijksregelingen van 240 naar 14, en van meerdere bestemmingsplannen naar één omgevingsplan.

Het motto van deze wet is: "ruimte voor ontwikkeling met waarborgen voor kwaliteit". Hiermee worden twee maatschappelijke doelen nagestreefd:

- een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden;
- de fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen.

Tot die fysieke leefomgeving worden in elk geval gerekend: ruimte, water, milieu, bodem, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Om deze maatschappelijke doelen te halen zijn er vier oogmerken geformuleerd:

- o de fysieke leefomgeving samenhangend benaderen;
- o de bestuurlijke afwegingsruimte vergroten;
- o inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten;
- o besluitvorming over projecten op dit terrein versnellen en verbeteren.

De wet stelt de gebruikers centraal. De wet geeft meer ruimte om te ondernemen en verkort procedures. Zo komt er één vergunning, af te geven door één bevoegd gezag, komen alle regels op één plek, gaat "ja, mits" boven "nee, tenzij", komt er ruimte voor participatie aan de voorkant van de beleidsontwikkeling, als ook om te anticiperen.

Hierbij is de verwachting dat de Omgevingswet ook zal leiden tot een verdergaand proces van direct werkende wet- en regelgeving, waardoor het procedure gebonden vergunningswerk kan verminderen. Hierdoor moet de kwaliteit van kader stellende taken worden verhoogd en de focus op uitvoerende taken verminderd.

Deze ingrijpende wijzigingen zullen gepaard gaan met extra werk en kosten. Bügel Hajema heeft op 18.04.2019 de nulmeting voor de implementatie van die wet beschreven. Alles (herindeling, Omgevingswet, gaswinningsdossier, uitvoering Nationaal Programma Groningen, gevolgen krimp, verduurzaming, energietransitie) komt tegelijk; het bureau noemt deze optelsom terecht een "zwaar beladen werkvoorraad voor Eemsdelta".

Tegelijk dienen WO DEAL en de nieuw te vormen afdeling voor het ruimtelijk domein de opgaven die de Omgevingswet met zich meebrengt, te vertalen in gemeentelijke ambities. We onderscheiden hierbij de Kerninstrumenten voor het hele fysieke domein (Omgevingsvisie en -plan, programma's en omgevingsvergunningen), het Anders Werken (integrale benadering van de Leefomgeving), meer ruimte voor bestuurlijke afwegingsruimte en tegelijk voor participatie en samenwerking en het vertrekpunt van de benadering vanuit de initiatiefnemer.

Dit geheel moet worden voorzien van – en ondersteund door een digitaal stelsel: met één online loket voor aanvragen, met uiteenlopende raadpleeg- en volgfuncties en bij voorbeeld kaartmateriaal. Dit betekent dat een gemeente de basisregistraties en het zaak- / ketengericht werken op orde moet hebben.

Met het oog op die ingrijpende veranderingen is afgelopen voorjaar een werkgroep Invoering Omgevingswet opgericht. Een vertegenwoordiger hieruit heeft deel genomen aan de totstandkoming van dit advies. De uitkomsten van dit advies moeten met de activiteiten en opbrengsten van die

werkgroep in verband worden gebracht: door een koppeling van de twee werkgroepen, te weten die van de Omgevingswet en die van de VTH-taken, of de incorporatie van de één in de andere.

2.2. Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen

Op 14.05.2019 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb). Hiermee zullen de regels voor omgevingsvergunningen bouw ingrijpend veranderen: geen bouwplantoetsing vooraf door gemeenten en bouwers die verantwoordelijk worden voor kwaliteitsborging. Hierbij gaat het in plattelandsgemeenten als Eemsdelta en Het Hogeland om circa 90% van het huidige bouwvolume. Het Drieslag-project met de forse versterkingsopgave (vooral in de periode 2019 – 2023) zal waarschijnlijk wel toetsing op de constructieve veiligheid in relatie tot de NPR blijven eisen. Beide sporen leiden tot druk op de formatie, zowel kwalitatief als kwantitatief, alsook in tijd.

Na 3 jaar werken met deze nieuwe wet wordt bekeken of uitbreiding hiervan mogelijk is. Het voorval bij de parkeergarage van Eindhoven Airport in mei 2017 leidde overigens direct tot Haagse relativeringen van deze ambitie.

Deze gedachtenlijn valt grotendeels samen met het compliancemanagement, waarmee WO DEAL sinds 5 jaar ervaring opdoet in het project VTH- Drieslag. Veel van deze bouwkundige versterkingen als gevolg van gaswinningsschade zullen naar verwachting conform de huidige aanpak moeten worden beoordeeld. De komende jaren moet rekening worden gehouden met een workload van ca. 1.500 vergunningen per jaar, ervan uit gaand dat dit gezamenlijk project van de zgn. gaswinningsgemeenten ongewijzigd wordt gecontinueerd bij de gemeente Eemsdelta.

Deze wet zal van een gemeente een transitie vergen van een “procedure gestuurde” organisatie naar sturing op hoofdlijnen, waarvoor hoogwaardige specialistische kennis en expertise nodig zal zijn. De wetgevingstrajecten, onder 2.1 en 2.2 beschreven, zullen leiden tot een VTH-ambtenaar die steeds meer specialist wordt in het stellen van gemeentelijke kaders en het houden van toezicht op de naleving daarvan. Dit vergt andere en duurdere opleidingsniveaus. Een dergelijke bezetting zal voor veel gemeenten een opgave worden die verder reikt dan een “mens volgt werk” benadering. Dit geldt zowel voor de medewerkers van WO DEAL als ook voor de optelsom van “RO-medewerkers” van de drie gemeente die Eemsdelta zullen vormen. En hierop is de krappe arbeidsmarkt van invloed.

Overigens vallen taken op het terrein van APV en bijzondere wetten, alsook de daarbij behorende BOA-taken (het zgn. domein 1) niet onder deze Wet Kwaliteitsborging.

Er heeft een eerste toetsing van de organisatie van WO DEAL aan die criteria in een consultatieversie plaats gevonden. Hieruit blijkt dat WO DEAL over de hele linie gezien op diens werkterrein voldoet aan die criteria: van net niet bij vergunningverlening milieu, via net wel bij bodem, water en bouwstoffen tot ruimschoots, zoals bij vergunningverlening en toezicht inzake bouw.

De hiervoor beschreven ontwikkelingen leiden tot een toename van de kwetsbaarheidsrisico's. Zo wordt de vergunningverlening milieu nu door WO DEAL uitgevoerd met circa 1,5 fte en toezicht op dat terrein met 2,0 fte. Het werkgebied omvat 62.000 inwoners.

De opheffing van de GR zal ook een ver- of toedeling van de formatie bij WO DEAL tot gevolg hebben: naar twee gemeenten met elk 45 tot 50.000 inwoners. Dat zet het voldoen aan kwaliteitscriteria onder druk.

Bovendien geldt hierbij dat de taakafbakening tussen basismilieutaken (wettelijk verplicht bij de ODG) enerzijds en de (overige) milieutaken (nu bij WO DEAL, straks bij de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta) anderzijds, nog altijd niet scherp is. De oorzaken liggen bij het wetgevingstraject voor omgevingsdiensten in het eerste decennium van deze eeuw, de uiteindelijke Haagse keuze om de wettelijke verplichting te beperken tot die basistaken, en ook de onmacht om dat via het bestuur van de ODG en de deelnemende gemeenten anders en beter te regelen.

Deze overwegingen en risico's zijn voor de werkgroep reden te adviseren onderbrenging van de milieutaken bij de ODG te verkennen. Hiermee kan de verwachte kwetsbaarheid worden beperkt en

de risico's verkleind. Uiteraard dienen dan ook de mogelijke effecten op dienstverlening, tijd en kosten te worden meegewogen.

3. Context toekomstige uitvoering VTH-taken

Er zijn in de provincie Groningen eigenlijk twee omgevingsdiensten: WO DEAL en de ODG. Qua omvang wordt hier apart de organisatie van de stad Groningen genoemd. De ODG doet voor alle gemeenten en de provincie de basismilieutaken -dit is wettelijk verplicht- en, indien overeengekomen, andere milieutaken en bouwzaken. Meerdere organisaties met hetzelfde werk zijn duur(der) en vissen in de zelfde krappe vijver waar het gaat om arbeidspotentieel. Deze organisaties in de provincie Groningen moeten verhoudingsgewijs veel inhuren; dit begon om een flexibele schil te borgen bij een fluctuerende vraag naar werk, maar is nu ook een reactie op het gebrek aan beschikbaar arbeidspotentieel. Commerciële bureaus lijken hiervan minder last te hebben, omdat deze betere looncondities en secundaire arbeidsvoorwaarden kennen en mogelijk de afwisselende inzet bij opdrachtgevers door medewerkers van die bureaus wordt gewaardeerd.

Zoals gezegd, zal het accent in de nieuwe wet- en regelgeving verschuiven naar kader stellende taken en naar direct werkende regels; de vergunningplicht voor zowel milieu als ook bouwen en wonen zal hierdoor afnemen. Dit kan ook leiden tot een nieuwe taakverdeling tussen gemeenten en uitvoerende diensten. Beide zullen effect hebben op de personele formatie hiervoor: in kennis, ervaring, omvang en kosten.

4. Scenario's voor uitvoering van VTH-taken

Algemeen maken de VTH-taken deel uit van het ruimtelijk domein, waarvoor een gemeente verantwoordelijkheid draagt. Deze kan na herindeling per 01.01.2021 de taken in eigen beheer uitvoeren, die laten uitvoeren door de GR WO DEAL, maar dan onder aansturing van twee nieuwe gemeenten, namelijk Eemsdelta en Het Hogeland, of door de Omgevingsdienst Groningen (ODG), of een combinatie hiervan.

De ODG voert nu de basistaken uit; dit is wettelijk verplicht. De vele andere taken worden door gemeenten in de provincie Groningen op uiteenlopende wijze uitgevoerd. Sommige gemeenten hebben ervoor gekozen ook de milieu- en bouwzaken bij de ODG onder te brengen. Via de noemer van versterking en schadeherstel hebben de zgn. gaswinningsgemeenten die vergunningverlening voor bouwzaken bij WO DEAL ondergebracht. Complicerende factoren zijn dat het CVW (Centrum voor Veilig Wonen) eind 2019 wordt opgeheven, dat de opvolger, een publieke uitvoeringsorganisatie in het verlengde van de NCG nog in ontwikkeling is en dat de gemeenten nu nadrukkelijk in de rol van opdrachtgever worden geplaatst.

Dit palet vergt veelvuldig overleg rond beleid en uitvoering en afstemming over gewenste opbrengsten / producten. Door verschillende software bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is het digitale niveau lager dan gewenst, ook gezien vanuit de eis van de vergaande digitalisering die de nieuwe Omgevingswet met zich zal brengen.

Zo bezien zou één provinciaal opererende omgevingsdienst, als optelsom van ODG, WO DEAL en stad, een logisch antwoord zijn op de uitdagingen Omgevingswet, Kwaliteitscriteria, versterkingsoperatie en krappe arbeidsmarkt met veranderende eisen binnen dit werkveld. Eerdere pogingen om dit te bewerkstelligen, zijn gestrand; er zijn geen tekenen dat hiervoor nu het draagvlak groeit.

In die zelfde lijn is de keuze zowel door de gemeente Het Hogeland als Eemsdelta gemaakt en onderbouwd (zie onder 1.2): taakuitvoering in eigen beheer.

Hierom hebben we geen gedetailleerde vergelijking gemaakt tussen de drie alternatieven of de provinciale combinatie, maar de mogelijkheden aangestipt en de hieraan verbonden effecten benoemd.

Als referenties hebben we gebruikt:

- de landelijke kwaliteitscriteria; hierboven onder punt 2 samengevat;
- het herindelingsontwerp en -advies van de gemeente Eemsdelta;

- het visiedocument Ruimte;
- het dienstverleningsconcept;
- de omgevingswet en de contouren van een nieuwe editie in, naar verwacht, 2021.

De gemeente Het Hogeland heeft ook de keuze gemaakt voor uitvoering van de VTH-taken in eigen beheer, daargelaten de basistaken en mogelijk enkele specialistische werkzaamheden bij de ODG en WO DEAL. Voor het “Eemsmond deel” zijn de bestaande afspraken over werk en financieel volume in het verband van WO DEAL voorlopig bestendigd.

Het Hogeland heeft in de brief van 25.07.2018 ook laten weten dat “inkoop van die taken bij een afdeling van de gemeente Eemsdelta vooralsnog niet wenselijk wordt geacht”. Dit bevestigt een eerdere waarneming over het (gevoelsmatige) verschil tussen diensten afnemen bij een derde (bv een GR) dan wel bij een zgn. gastheergemeente.

Voor zowel de gemeente Het Hogeland als Eemsdelta, beide met rond 50.000 inwoners, zal moeten worden gezien of de nieuwe schaalgrootte toereikend zal zijn voor de eisen van de nieuwe Omgevingswet, zowel qua inhoud als qua digitale ondersteuning. Dit geldt ook voor de Wkb. De huidige schaarste op de arbeidsmarkt vormt hierbij een extra risico.

Een gemeenschappelijke regeling, zoals WO DEAL, wordt opgericht, omdat meerdere gemeenten bepaalde taken liever samen uitvoeren. Als redenen kunnen gelden: onvoldoende eigen capaciteit voor werkzaamheden, minder kwetsbaarheid, samen sterker, het borgen van een hogere kwaliteit en kostenefficiëntie door multipliereffecten. In dat geval worden een grotere afstand tussen bevoegdheden en verantwoordelijkheden en hogere kosten die inherent zijn aan een aparte organisatie, voor lief genomen. Dezelfde overwegingen worden gebruikt bij de ODG of andere gemeenschappelijke regelingen. Het gewicht dat aan deze voor- en nadelen wordt toegekend, bepaalt de keuze voor – en de mate van enthousiasme bij een GR. De praktijk leert dat de weging van de gronden voor oprichting of instandhouding van een GR subjectief is, vaak persoonsgebonden en door omstandigheden bepaald.

In de provincie Groningen is in 2013 een ingrijpend proces van gemeentelijke schaalvergroting ingezet. In 2021 zal het aantal gemeenten van 23 naar rond 10 zijn teruggebracht. Bij deze herindelingen worden ook argumenten als “groter – dus meer zelf kunnen” gebruikt en soms zelfs als doel de afbouw van het aantal gemeenschappelijke regelingen.

Als gevolg van deze schaalvergroting en de besluiten van achtereenvolgens de gemeente Het Hogeland en Eemsdelta om de VTH-taken in eigen beheer uit te voeren, komt de grondslag voor de GR WO DEAL te vervallen, maar hiermee is het werken voor derden niet vanzelf gecontinueerd of geborgd. Het is dan een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van beide gemeenten de liquidatie ervan en de gevolgen voor eigen personeel (globaal 40 fte), de financiën en het werk voor derden te regelen. Deze verantwoordelijkheid staat beschreven in artikel 31 (wijziging of opheffing) van de gemeenschappelijke regeling WO DEAL.

Artikel 30 handelt over uittreding van een gemeente; dan moeten volgens lid 6 de financiële en personele verplichtingen worden geregeld. “Wie breekt, betaalt, is hierbij de onderliggende gedachte. Dit spoor is door beide gemeenten in oprichting eerder wel bewandeld, maar volgens mij niet aan de orde. De gemeentelijke schaalvergroting op gezag van het provinciebestuur in combinatie met raadsbesluiten van de zeven gemeenten in Noord Groningen over herindeling en hun keuze om na samenvoeging VTH-taken in eigen beheer uit te voeren, leiden tot een logisch gevolg van opheffing van de GR WO DEAL. Hieraan doet niet af dat de voormalige gemeente Eemsmond koos voor samenvoeging met Bedum, de Marne en Winsum tot de gemeente Het Hogeland per 01.01.2019, en de raden van Appingedam, Delfzijl en Loppersum tot vorming van de gemeente Eemsdelta per 01.01.2021.

Overdracht naar de gemeentelijke organisatie kan gefaseerd plaats vinden, als de oprichting van het nieuwe ambtelijk apparaat van de gemeente Eemsdelta (rond 460 fte) zich niet goed verhoudt met

een ongestoorde uitvoering van het (vaak termijn gebonden) werk van WO DEAL. Dit geldt te meer met de ingrijpende wijzigingen in de hierop betrekking hebben de wetgeving. Dit kan ook een reden voor andere gemeenten reden zijn om vooralsnog hun werkzaamheden op min of meer dezelfde wijze als nu te laten uitvoeren.

Gedacht kan dan worden aan een voorlopige, aparte inhoudelijke unit binnen het apparaat van Eemsdelta, mogelijk of eventueel in de vorm van de huidige GR. De financiële administratie van de GR wordt nu uitgevoerd door Delfzijl; de P&O functies door Loppersum; de archieffunctie door Appingedam en de ICT door GEMCC. Deze kunnen (verder) worden geïntegreerd in de op te richten middelenafdeling van Eemsdelta. Dit bevordert de efficiency en kan zo door comprimering en spreiding van kosten leiden tot verlaging van de overheadkosten. Dit geldt te meer, als het huurpand in Delfzijl, waarin WO DEAL nu is gehuisvest, kan worden afgestoten. De opzegtermijn is een halfjaar en de huurprijs € 72.000 per jaar.

5. Advies aan projectgroep

De voorgaande overwegingen leiden tot de volgende adviezen aan de projectgroep:

- a. bevestig de keuze voor uitvoering VTH-taken in eigen beheer, in elk geval voor Bouw c.a.
- b. check de bestendigheid van het zelfde besluit bij Het Hogeland
- c. check de voortzetting van het werken voor andere gemeenten bij Drieslag en de BOA-taken
- d. hef de gemeenschappelijke regeling WO DEAL per 01.01.2021 op volgens artikel 31 van die regeling
- e. verken de optie om de andere milieutaken toe te voegen aan de wettelijke verplichte basismilieutaken die door de ODG worden uitgevoerd
- f. laat de op inhoudelijk terrein werkzame medewerkers meedoen in de plaatsing van personeel in de nieuwe organisatie Eemsdelta, maar houd de mogelijkheid van een voorlopige, aparte unit daarbinnen open
- g. integreer de middelenfuncties van de GR in de nieuwe organisatie van Eemsdelta, en dus ook het op dat terrein werkzame personeel, op het moment van herindeling
- h. streef naar snelle afstoting van het huurpand Gevelsteen 12 in Delfzijl
- i. stel een werkgroep in die de gevolgen van Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouwen op de uitvoering van VTH-taken aan zowel GR-kant als gemeentezijde inventariseert, in afstemming met de werkgroep Omgevingswet, dan wel daarin geïncorporeerd.

6. Verantwoording

In de werkgroep VTH-taken hadden zitting:

Gert-Jan Hooites	namens Delfzijl	Meike Kompaan	namens Loppersum
Lex Geesink	Appingedam	opgevolgd door	Susanne Wildeboer
Tineke Blokzijl	vanuit de werkgroep invoering Omgevingswet		

Vanuit WO DEAL, afwisselend : Harry Aalderink, Willem Joldersma, Jan Smittenberg

De werkgroep is 3 keer bijeen geweest (27 mei, 27 juni – bespreking 1^e concept-, 11 juli (2^e concept).

De redactie van dit advies is de verantwoordelijkheid van de voorzitter Henk Bakker, met dank aan de leden van de werkgroep voor de inbreng.

15.07.2019 / HB